

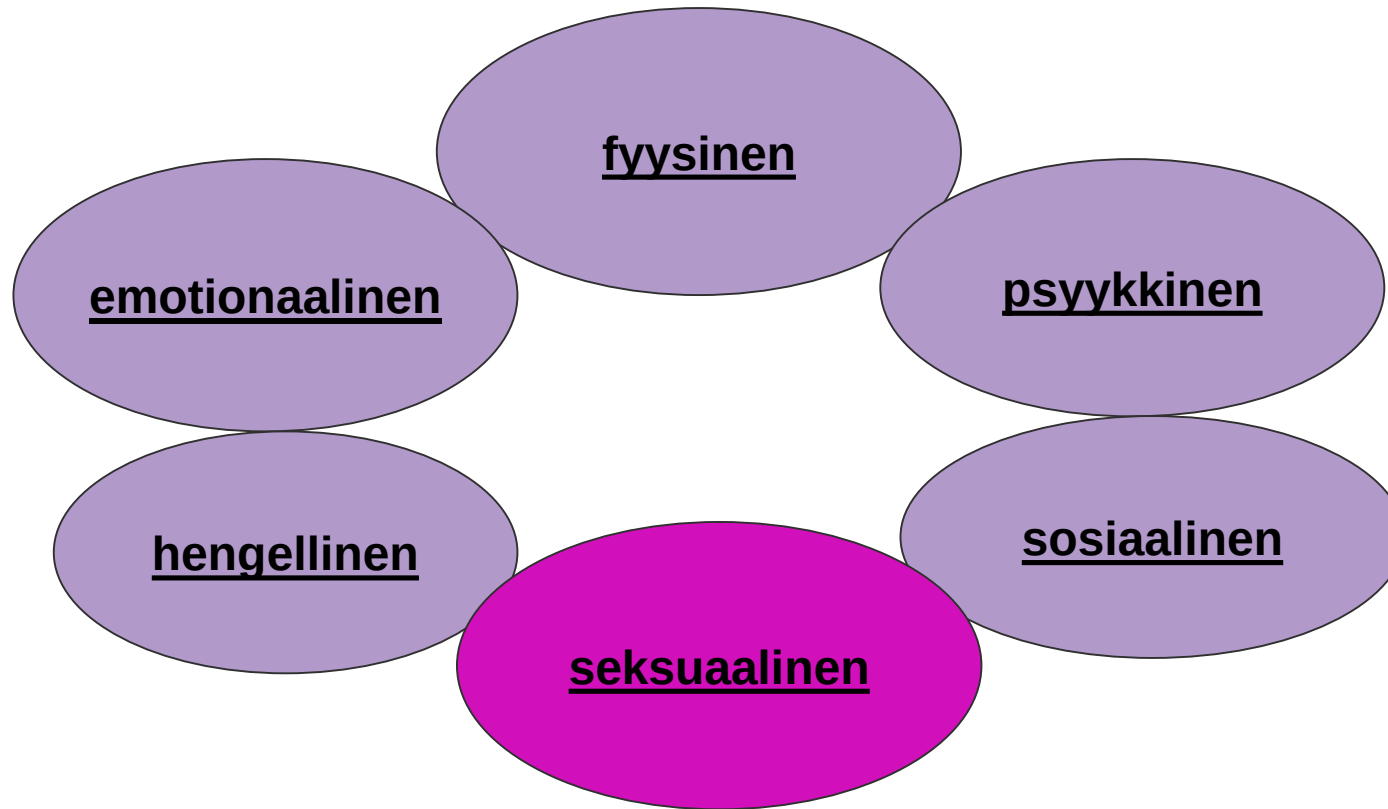
Ajankohtaista seksuaaliterveydestä

Katriin Bildjuschin
2019

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

- Seksuaalisuus ja sukupuoli
- Hallitusohjelman kirjaukset
- Mistä saa puhua?
- Väkivalta ja vihapuhe
- Raskaus, synnytys ja seksitaudit
- Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus

Terveyden ulottuvuudet

(Perttilä, 1999)

Ihmisoikeudet

1. artikla

- Kaikki ihmiset syntyvät vapaina ja tasavertaisina arvoltaan ja oikeuksiltaan. Heille on annettu järki ja omatunto, ja heidän on toimittava toisiaan kohtaan veljeyden hengessä.

(http://www.ihmisoikeudet.net/uploads/materiaali/YK_Ihmisoikeuksien%20julistus.pdf)

Ihmisoikeudet

2. artikla

- Jokainen on oikeutettu kaikkiin tässä julistuksessa esitettyihin oikeuksiin ja vapauksiin, ilman minkäänlaista rotuun, väriin, sukupuoleen, kieleen, uskontoon, poliittiseen tai muuhun mielipiteeseen, kansalliseen tai yhteiskunnalliseen alkuperään, omaisuuteen, syntyperään tai muuhun tekijään perustuvaa erotusta.

Mitään erotusta ei myöskään pidä tehdä sen maan tai alueen valtiollisen, hallinnollisen tai kansainvälisen aseman perusteella, johon henkilö kuuluu, olipa tämä alue itsenäinen, huoltohallinnossa, itsehallintoa vailla tai täysivaltaisuudeltaan minkä tahansa muun rajoituksen alainen.

Lait

- Tasa-arvolaki
<http://www.finlex.fi/fi/laki/smur/1986/19860609>
- Yhdenvertaisuuslaki
<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2014/201441325>

Seksuaalioikeudet - kaiken seksuaalikasvatuksen perusta ja ohjaava arvo

- http://www.who.int/reproductivehealth/topics/gender_rights/en/index.html
- <http://ippf.org/our-work/what-we-do/Sexual-rights>
- <http://www.worldsexology.org/>
- <http://seksologinenseura.fi/>
- <http://www.ihmisoikeudet.net/index.php?page=seksuaalioikeudet>
- <http://www.vaestoliitto.fi/nuoret/seksi/seksuaalioikeudet/>
- <https://sexpo.fi/blogi/mita-seksuaalioikeudet-ovat/>

Arvot ja ihmiskäsitys

- Arvot voivat olla yhteisöllisiä, yksilöllisiä, kulttuurisia, työpaikkakohtaisia ja opittuja.
- Arvot auttavat identiteetin löytämisessä.
- Arvot auttavat ihmistä elämään siten, että omia toiveita, ajatuksia ja tekoja ei tarvitse asettaa vastakkain.
- Arvoja voi olla monenlaisia, mutta keskenään vastakkaiset arvot aiheuttavat ristiriitaa ja uupumista.

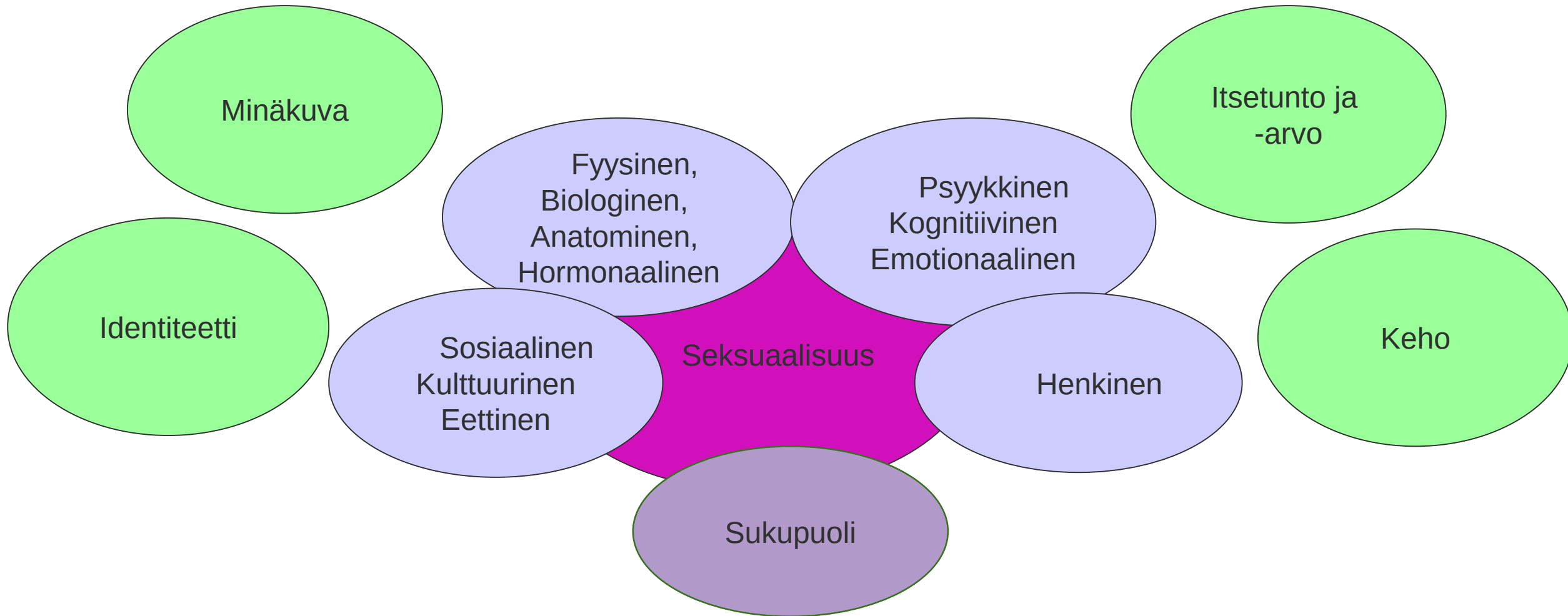
- Ihmiskäsityksemme luo pohjaa kohtaamisille.
- Millainen ihminen on ja miten hänen seksuaalisuutensa kohdataan?
- Miten omat arvosi ja ihmiskäsityksesi toteutuvat omassa elämässäsi?

Häpeä

- Häpeä syntyy, jos ihminen ei kohdatuksi, hän ei koe saavansa rakkautta tai tulevansa ymmärretyksi.
- Kohtaaminen ja kuuntelu:
 - Kuuntele
 - Usko
 - Älä tuomitse
 - Ole sensitiivinen
 - Auta

Seksuaalisuus

Seksuaalioikeudet

Elämänkulku

Seksuaalisuus

- Seksuaalisuus on keskeinen osa ihmisyyttä kaikissa elämän vaiheissa, ja se käsittää sukupuolen, sukupuoli-identiteetin ja sukupuoliroolit, seksuaalisen suuntautumisen, erotiikan, mielihyvän, seksuaalisuhteet ja lisääntymisen.
- Seksuaalisia kokemuksia ja seksuaalisuuden ilmenemismuotoja ovat ajatukset, fantasiat, halut, uskomukset, asenteet, käyttäytyminen, seksuaalisuuden harjoittaminen, roolit ja suhteet.
- Vaikka seksuaalisuus voi pitää sisällään kaikki nämä ulottuvuudet, ihminen ei aina koe tai ilmennä niitä kaikkia. Biologiset, psykologiset sosiaaliset, taloudelliset, poliittiset, eettiset, lailliset, historialliset, uskonnolliset ja hengelliset tekijät vaikuttavat vuorovaikutuksessa seksuaalisuuteen.

(WHO. Seksuaalikasvatuksen standardit Euroopassa. 2010)

Sukupuoli

- ”Sukupuoli on ominaisuus ihmisissä, joka on kovin moninainen. Jokainen meistä kokee sukupuolensa eri tavalla, oli kokemuksessa sitten kyse naiseudesta, mieheydestä tai jostain muusta.
- Sukupuolen moninaisuus ei siis ole pelkästään sukupuolivähemmistöjä kuvaava termi.”
- www.seta.fi
- <https://seta.fi/sateenkaaritieto/sateenkaarisanasto/>

Sukupuoli

- **Sukupuoli.** Sukupuoli on erilaisista geneettisistä, kehityksellisistä, hormonaalisista, fysiologisista, psykologisista, sosiaalisista ja kulttuurisista ominaisuuksista koostuva jatkumo. Sukupuoli on myös juridinen määre.
- Kaikilla ihmisillä nämä ominaisuudet eivät muodosta selkeää tai yhteneväistä jatkumoa, joten kaksijakoinen käsitys sukupuolesta on ongelmallinen.

Sukupuoli

- **Sukupuoli.** Sukupuoli on erilaisista geneettisistä, kehityksellisistä, hormonaalisista, fysiologisista, psykologisista, sosiaalisista ja kulttuurisista ominaisuuksista koostuva jatkumo. Sukupuoli on myös juridinen määre.
- Kaikilla ihmisillä nämä ominaisuudet eivät muodosta selkeää tai yhteneväistä jatkumoa, joten kaksijakoinen käsitys sukupuolesta on ongelmallinen.

Sukupuolen ilmaisu

- Erilaiset sukupuolen ilmaisun tavat, jotka eri kulttuureissa eri tavoin sukupuolittuneita.
- Kaikki ihmisen toiminta ja käyttäytyminen ,jolla hän ilmaisee muille ihmisille oman sukupuolensa (mies, nainen, jotain muuta).
- Sukupuoli-identiteetillä tarkoitetaan ihmisen käsitystä ja kokemusta siitä, mihin sukupuoleen hän kuuluu. Sukupuolen ilmaisu taas tarkoittaa, minkälaisia merkkejä ihmisen sukupuolesta välittyy muille esimerkiksi ulkonäön tai käyttäytymisen kautta.

Sinuiksi

<https://www.sinuiksi.fi/>

Suuntautuminen

- Aseksuaali
 - Biseksuaali
 - Heteroseksuaali
 - Homoseksuaali
 - Panseksuaali
 - ...
-
- Perheet: ydinperhe, yksihuoltajaperhe, uusioperhe, apilaperhe, sateenkaariperheet

Seksuaalikulttuuri

- Seksuaalikulttuuriksi kutsutaan niitä seksuaaliseen kanssakäymiseen liittyviä uskomuksia, tapoja ja arvoja, jotka ovat syntyneet aikojen kuluessa ihmisten välisen vuorovaikutuksen seurauksena.
- Seksuaalikulttuuri ilmentää millaisia seksuaalisia aktiviteetteja ja pyrkimyksiä pidetään sopivina tai haitallisina lapsille ja nuorisolle.
- Nämä käsitykset muuttuvat vähitellen tieteellisen tutkimuksen edistymisen myötä.
- Kulttuuri asettaa omat rajat ja ihanteet seksuaalisuuden ja siihen liittyvän mielenkiinnon ilmaisemiselle.
- Seksuaalikulttuuri siirtää tietoja, tapoja ja arvoja sukupolvelta toiselle.

(Kontula, 2006)

Seksuaalinen hyvinvointi

- On tärkeä osa ihmisen yleistä hyvinvointia.
- Toisen ihmisen puolesta ei voi määritellä, mikä on, lisää tai vähentää seksuaalista hyvinvointia.
- Seksuaalinen hyvinvointi ei välttämättä ole riippuvainen seksuaalisesta aktiivisuudesta.

Seksuaalinen mielihyvä

- On nautinnolliseksi koettuja tunteuksia tai toimintaa, jossa kunnioitetaan toisen ihmisen seksuaalioikeuksia.
- Mahdollisuus kokea mielihyvää lisää seksuaalista hyvinvointia
- Mielihyvän määrittelee ihminen itse.
- Kaikkea sitä, mikä on seksuaalioikeuksien mukaista, voidaan tukea.

Seksuaaliterveys

- On kyllin hyvää, kun:
 - Ihminen voi toteuttaa omaa, löydettyä seksuaalisuuttaan.
 - Ihminen kokee sukupuolensa oikeaksi itselleen ja saa toteuttaa sitä hyväksi kokemallaan tavalla.
 - Kunnioitetaan omaa ja toisen ihmisen seksuaalioikeuksia.
- Tarkoittaa ihmisen (miehen, naisen, inter- , muun- tai transsukupuolisen) mahdollisuutta saada nauttia ja ilmaista seksuaalisuuttaan vapaana riskistä saada seksitauti, ei –toivottu raskaus, tulematta pakotetuksi, kohdelluksi väkivaltaisesti ja syrjityksi.

Seksuaalisesti terve ihminen

- Arvostaa kehoaan.
- Käyttäytyy vastuullisesti.
- Kommunikoi kunnioittavasti.
- Ilmaisee rakkautta ja läheisyyttä omia arvojaan vastaavalla tavalla.

(SIECUS)

Toimijuus ja osaaminen identiteetin vahvistajana

- Kukaan ei halua olla yksin, elää ilman kosketusta.
- Kukaan ei halua olla huono, epäonnistuja tai ei-osaaja.
- Ei-osaamisesta, tietämättömyydestä seuraa ulkopuolisuutta ja vääriä valintoja.
- Osaamattomuudesta seuraa häpeää ja häpeästä tarve selvittää tilanteessa. Vaihtoehtoksi pahimmillaan jää paeta (syrjäytyä tilanteesta) tai hyökätä (toimia normeja vastaan).

Toimijuus ja osaaminen identiteetin vahvistajana

Pohdittavaa kasvattajille:

- Jotta voi osata, on saatava opetusta ja ohjausta, jos niitä ei saa, ei voi osata sitä, mitä yhteiskunta odottaa/haluaa.
- Ongelmia ei huomata, koska ei osata/haluta kysyä tai kuulla vastausta.
- Toivottavien toimintamallien puuttuessa nuori toimii siten kuin osaa.
- Nuori ei voi kantaa vastuuta aikuisen virheistä.

Seksuaalikasvatus

Auttaa pohdinnoissa:

- Identiteetti- kuka minä olen, mihin kuulun?
- Minäkuva- millainen minä olen?
- Itsetunto- olenko arvokas?
- Keho – mitä viestin?
- Itsemääräämisoikeus - kuka minuun saa koskea? Kuka minua saa määrätä?

THL:n tuki seksuaalikasvatukselle

- Tasa-arvoasiaa:

<https://www.thl.fi/fi/web/sukupuolten-tasa-arvo/sukupuoli>

- Tasa-arvolaki on keskeinen- se kieltää syrjinnän sukupuoli-identiteetin ja sukupuolen ilmaisun perusteella ja velvoittaa viranomaisia ja opetusta järjestäviä tahoja ehkäisemään syrjintää:

<https://www.thl.fi/fi/web/sukupuolten-tasa-arvo/tasa-arvon-edistaminen/tasa-arvolaki>

- Tasa-arvosuunnittelun työkaluista:

<https://www.thl.fi/fi/web/sukupuolten-tasa-arvo/tasa-arvon-edistaminen/tyokalut>

<https://www.thl.fi/fi/web/sukupuolten-tasa-arvo/tasa-arvon-edistaminen/tyokalut/tasa-arvosuunnittelu>

<https://www.thl.fi/fi/web/sukupuolten-tasa-arvo/koulutus/oppilaitosten-tasa-arvosuunnittelu>

- Seksuaalikasvatuksen tueksi:

https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/129742/TY%C3%962016_35_web_korjattu.pdf?sequence=5

Seksuaali- ja lisääntymisterveyden toimintaohjelma 2014-2020

- Seksuaali- ja lisääntymisterveyden toimintaohjelman avulla parannetaan väestön seksuaali- ja lisääntymisterveyttä ja vähennetään näin terveyseroja ja väestön eriarvoisuutta
- Seksuaali- ja lisääntymisterveyttä edistetään lisäämällä tietoa, tehostamalla yhteistyötä ja kehittämällä palveluja
- Seksuaali- ja lisääntymisterveyden toimintaohjelma 2014-2020 perustuu STM:n julkaisemaan Seksuaali- ja lisääntymisterveyden edistämisen toimintaohjelmaan 2007-2011
- Uusi ohjelma on päivitetty STM:n toimeksiannosta THL:n Seksuaali- ja lisääntymisterveysyksikössä yhteistyössä asiantuntijoiden ja järjestöjen kanssa

<http://www.julkari.fi/handle/10024/116162>

Hallitusohjelma

Hallitusohjelma

- Toteutetaan seksuaalirikoslainsäädännön kokonaisuudistus, jossa lähtökohtina ovat koskemattomuus ja seksuaalinen itsemääräämisoikeus.
- Muutetaan rikoslain raiskausmääritelmä suostumuksen puutteeseen perustuvaksi oikeusturvasta huolehtien.
- **Laajennetaan seksuaalirikosten uhrien tukikeskusten palvelutarjontaa ja valtakunnallista kattavuutta.**
- Laaditaan Suomeen Lantaroten sopimuksen kansallinen toimeenpanosuunnitelma yhteistyössä
- järjestöjen kanssa lapsiin kohdistuvan seksuaalisen väkivallan ehkäisemiseksi ja varmistetaan sen kohteeksi joutuneiden palvelut.

Neuvottelutulos hallitusohjelmasta 3.6.2019

Hallitusohjelma

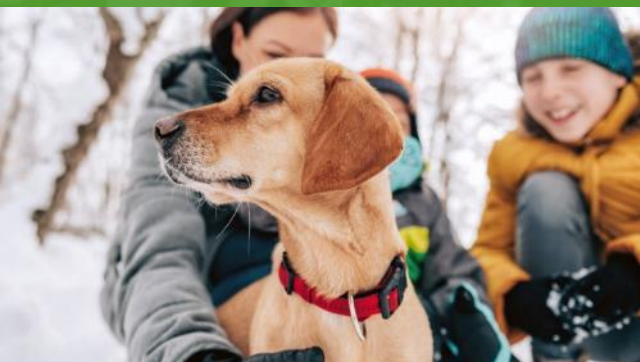
- Jokaisella lapsella ja nuorella on oikeus koskemattomuuteen. Vahvistetaan seksuaalikasvatusta.
- Laaditaan toimenpideohjelma kiusaamiseen puuttumiseksi ja yksinäisyyden vähentämiseksi.

Neuvottelutulos hallitusohjelmasta 3.6.2019

”Ilkeä puhetapa on
luikerrellut
parisuhteisiin, sanoo
parisuhdekouluttaja”

M. Stolbow

Ajankohtaista - mistä saa puhua?

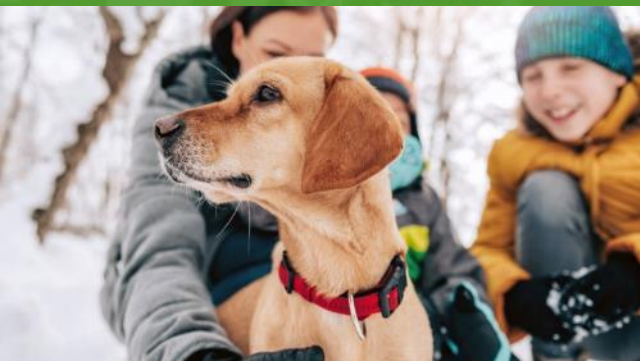
KOI-VU-LAN PER-HE
NYT TUN-NET KOI-VU-LAN
KO-KO PER-HEEN.
ET-SI KU-VAS-TA VAA-RI,
MUM-MI, I-SÄ, ÄI-TI, OL-LI,
LEE-NA, LAI-LA JA VAU-VA.
O-MA KO-TI KUL-LAN KAL-LIS.

Mistä saa puhua?

#metoo
#tasa_arvo

Väkivalta ja vihapuhe

Ihmisellä on tarve:

- Tulla nähdyksi hyvänä ja pärjäävänä
- Saada perushoivaa, saada hyviä kosketuksia
- Kokea olonsa turvalliseksi
- Olla persoonallinen, oma itsensä omalla tavalla ja saada tukea omalle tavalle olla minä
- Olla utelias ja oppia, saada vastauksia
- Olla toimija
- Osata

Milloin ihminen on turvattomimmillaan?

- Koko elämänkaarensa aikana.
- Mikään ikä tai elämäntilanne ei suojaa väkivallalta eikä seksuaalisuutta loukkaavilta teoilta.
- Seksuaalisuutta loukkaavan teon kohteeksi voi joutua pienenä, nuorena, raskaana ollessaan, parisuhteessa ja vanhana.
- Lähisuhdeväkivalta voi alkaa raskauden aikana ja fyysisen väkivallan teot voivat kohdistua raskaana olevan naisen vatsaan ja näin siis myös sikiöön.
- Ihmisten seksuaalisuutta häiritään ja riistetään kotona, julkisessa tilassa ja työpaikoilla.
- Useimmiten väkivaltaisen teon tekijä on tuttu tai oma kumppani.
- Väkivallan tekijä on usein miten jollain tavalla tuttu henkilö.

Väkivalta on aina tunteita herättävää

- Trauma on ihmisen sietokyvyn ylittävä järkyttävä kokemus, johon liittyy kuolemanpelkoa ja syvä avuttomuuden tunne.
(Punamäki ja Ylikomi, 2007)
- Tukikeskuksessa kyetään sietämään sietämätöntä eli kohtaamaan väkivallan uhri ja auttamaan häntä.

(Schulman, Seri -tukikeskus)

Lähisuhteessa tapahtuvan väkivallan erityispiirre

- On se, että pahaa tekee sama ihminen, josta uhri on riippuvainen ja tunnesuhteessa.
- Tilanne on erilainen, kun väkivalta tai sen uhka tulee läheisen ihmisen taholta kuin, jos tekijänä on tuntematon, vieras ihminen.
- Tunteet, tunneside ja riippuvuus tekijään aiheuttavat ristiriitaa ja hämmennystä.
- Lähisuhdeväkivallalle tyypillistä on myös jaksottaisuus, väkivallan uusiutuminen ja usein paheneminen.

Väkivalta

- Seksuaalisuutta loukkaavaan väkivaltaan liittyy usein vihaan ja vallankäyttöön liittyviä motiiveja, eikä sitä tule mieltää seksiksi.
- Seksuaalisuutta loukkaava väkivalta vahingoittaa ja traumatisoi uhria usein syvästi.
- Seksuaalisuus on yksi terveyden ulottuvuus ja keskeinen osa ihmisyyttä. Seksuaalisuuteen kuuluu ihmisen käsitys omasta minäkuvasta, identiteetistä ja kehosta. Se mahdollistaa luottamukselliset intiimit suhteet.
- Seksuaalisuutta loukkaavassa väkivallassa on kyse seksuaalisen itsemääräämisoikeuden ja integriteetin loukkauksesta.

Väkivallan vaikutus

- Kysymys on minuuden ja olemassaolon oikeuden puolustamisesta.
- Kuolemanpelko, olemassaolon kieltäminen, jatkuva epävarmuus.
- Aikuisen läheisyys ja mahdollisuus luottaa aikuiseen tukevat lapsen tervettä kehitystä. Jokaisella lapsella ja nuorella tulisi olla oikeus hyvinvoivien aikuisten hoivaan ja ohjaukseen.
- Perheessä lapsi ja nuori opettelevat aikuisuuden taitojaan. Perheen luo hän myös palaa silloin, kun taidot eivät ole riittäneet ja jokin oma päätös tai teko on johtanut hänet vaikeuksiin.
- Hämmennys kuuluu nuoren elämään ja kehitykseen, mutta aikuisten ei pidä tarpeettomasti lisätä sitä omalla käytöksellään.

Väkivallan vaikutus

- Seksuaalinen suuntautuminen voi joutua kyseenalaiseksi, ja näin koko identiteetti saattaa romuttua.
- Seksistä nauttiminen voi tulla vaikeaksi, jopa mahdottomaksi.
- Oma keho tuntuu likaiselta ja kammottavalta, eikä siksi voi pitää itseään rakkauden arvoisena.
- Voi lisätä riskikäyttäytymistä.
- Seksuaaliset kokemukset voivat sysätä takaumiin.
- Synnytys tai gynekologinen tutkimus on tilanne, jossa nainen voi kokea takauman.
- Alisteisena koetut tilanteet voivat aiheuttaa takaumia, esim. hammaslääkärikäynti.

Väkivallan vaikutus

- Traumatisoituneelle tai muuten psyykkisesti vaille jääneelle henkilölle jo pienikin vastoinkäyminen voi olla sietämätön isku, joka koetaan oman olemassaolon oikeuden riistona ja minuuden murskaamisena.
- Ihminen kokee, että hänet on häväisty ja hänen minuutensa on murskattu.
- Halveksunta ja häpäisy traumatisoi ihmistä aina.
- Julkinen nöyryyttäminen on pahinta.

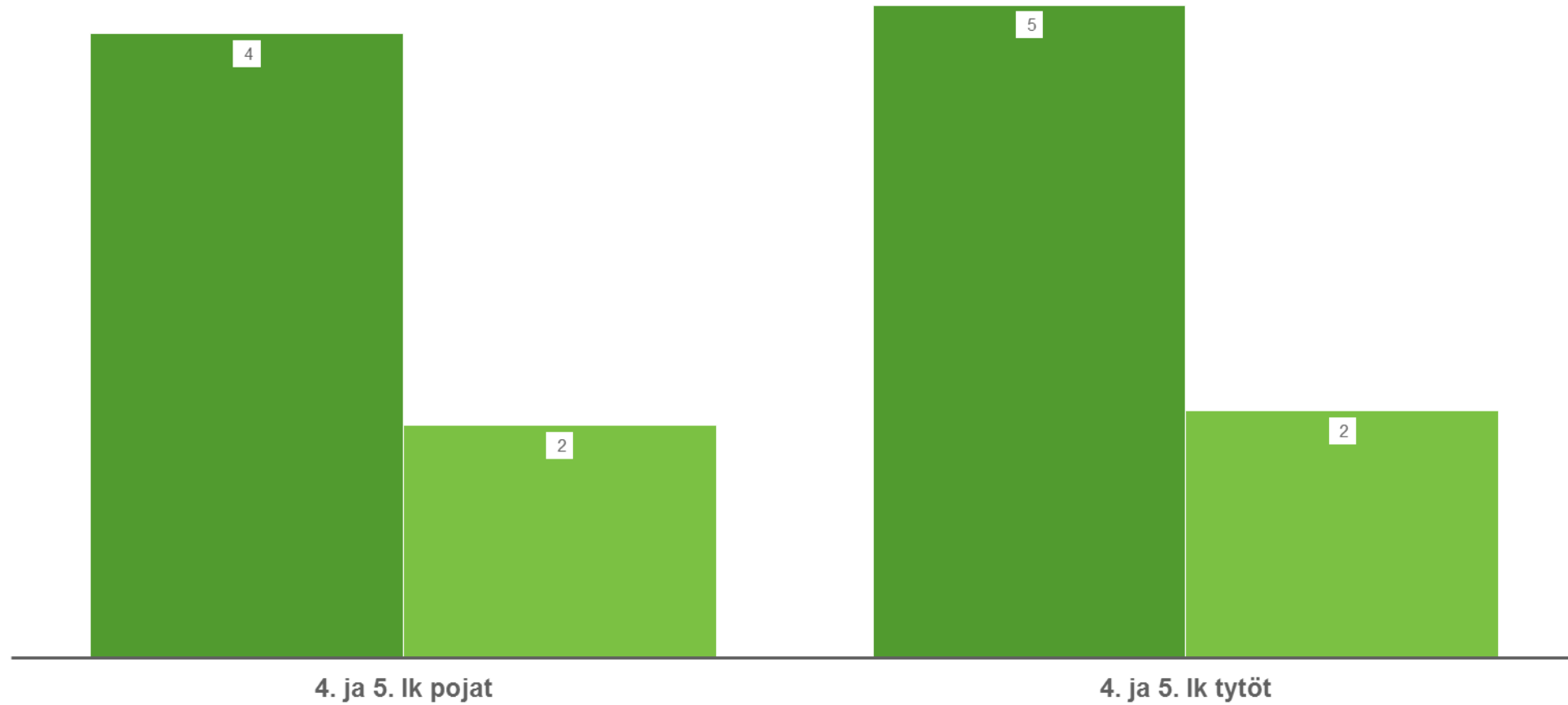
Seksuaalisuutta loukkaava väkivalta

- Seksuaalisuus on ihmisen yksityisintä, intiimeintä osaa minuudessa
- Jos lapsella ei ole tietoa eikä kykyä/lupaa puhua seksuaalisuuteen liittyvistä asioista, jäävät ne ainoastaan tunteen tasona muistiin
- Asia, josta ei voida puhua aiheuttaa myös häpeää, joka pahentaa tilannetta.
- Asiasta puhuminen vaikeutuu myös siksi, ettei lapsilla/nuorilla ole käytössään luontevia sanoja esimerkiksi sukuelimistä puhumiseen.
- Kulttuuriset normit viitoittavat vahvasti sitä, mikä on oikein ja mikä ei, kasvatuksessa välitetään tehokkaasti näitä normeja.

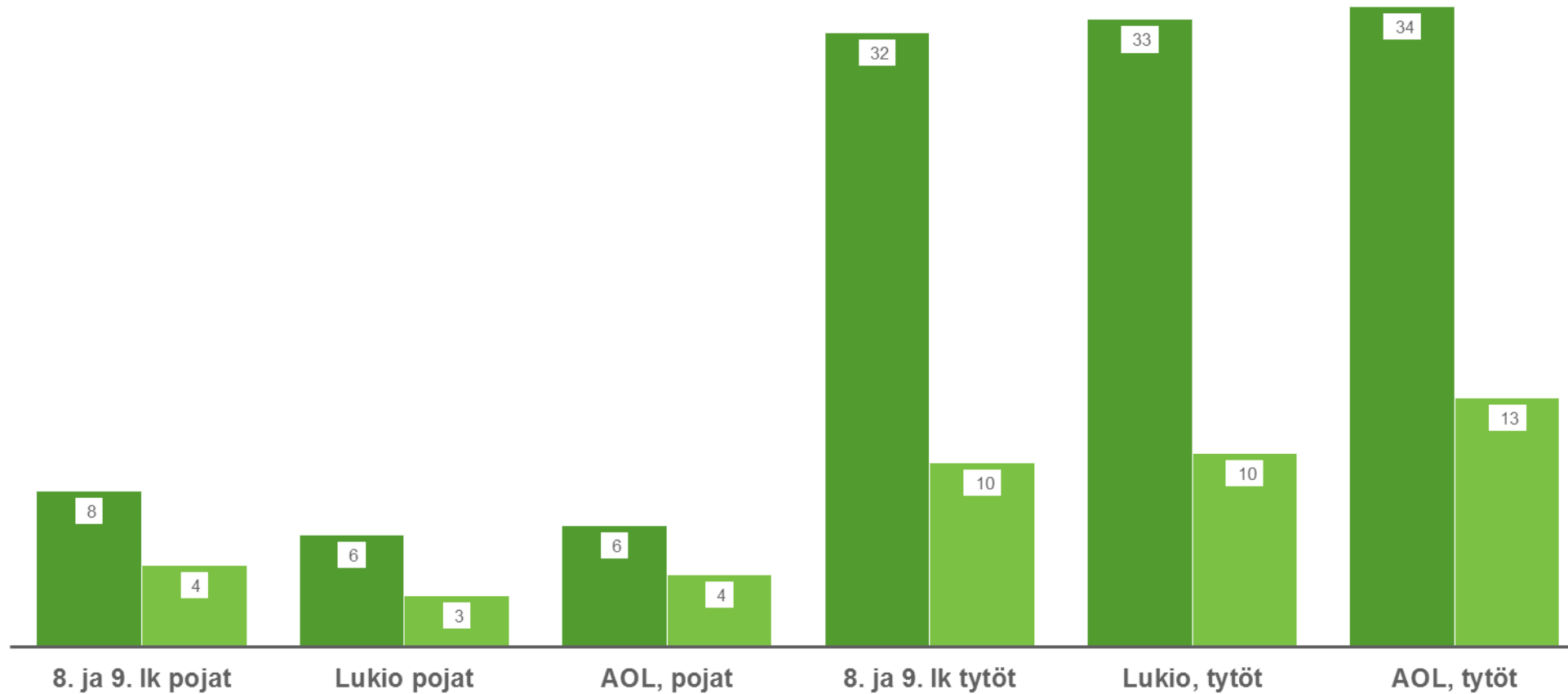
Seksuaalisuutta loukkaava väkivalta

- Seksuaalista väkivaltaa vai seksuaalisuutta loukkaava teko?
- Silloin kun ihmistä häiritään, pakotetaan tai raiskataan, ei teossa ole mitään seksuaalista, vaan kyse on selkeästi väkivallasta, loukkauksesta ja riistosta.
- Seksuaalinen hyväksikäyttö vai riisto?
- Hyväksikäytössä ei ole koskaan mitään hyvää, vaan teossa riiston kohteena on ihmisen seksuaalisuus ja itsemääräämisoikeus.
- Teosta seuraa uhrille trauma, koska teko on ihmisen sietokyvyn ylittävä kokemus.
- Väkivallan kokeminen aiheuttaa uhrissa häpeän ja syyllisyyden tunteita. Raiskauksen hetkellä uhri tuntee kuolemanpelkoa.

- Kokenut seksuaalista kommentointia, ehdottelua, viestittelyä tai kuvamateriaalin näyttämistä vuoden aikana, %
- Kokenut seksuaalista koskettelua tai painostamista koskettamaan vuoden aikana, %

- Kokenut häiritsevää seksuaalista ehdottelua tai ahdistelua vuoden aikana, %
- Kokenut seksuaaliväkivaltaa vuoden aikana, %

Lähde: THL, Kouluterveyskysely 2019

Kouluterveyskysely 2019

- https://sampo.thl.fi/pivot/prod/fi/ktk/ktk1/summary_perustu_lokset2?alue_0=87869&mittarit_0=199799&mittarit_1=200283&mittarit_2=403154&vuosi_0=v2017&kouluaste_0=161293#

Seri- tukikeskukset

- https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/tyon_tueksi/vakivallan-ehkaisy/seksuaalivakivalta

Istanbulin sopimus

Euroopan neuvoston yleissopimus naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemisestä ja torjumisesta

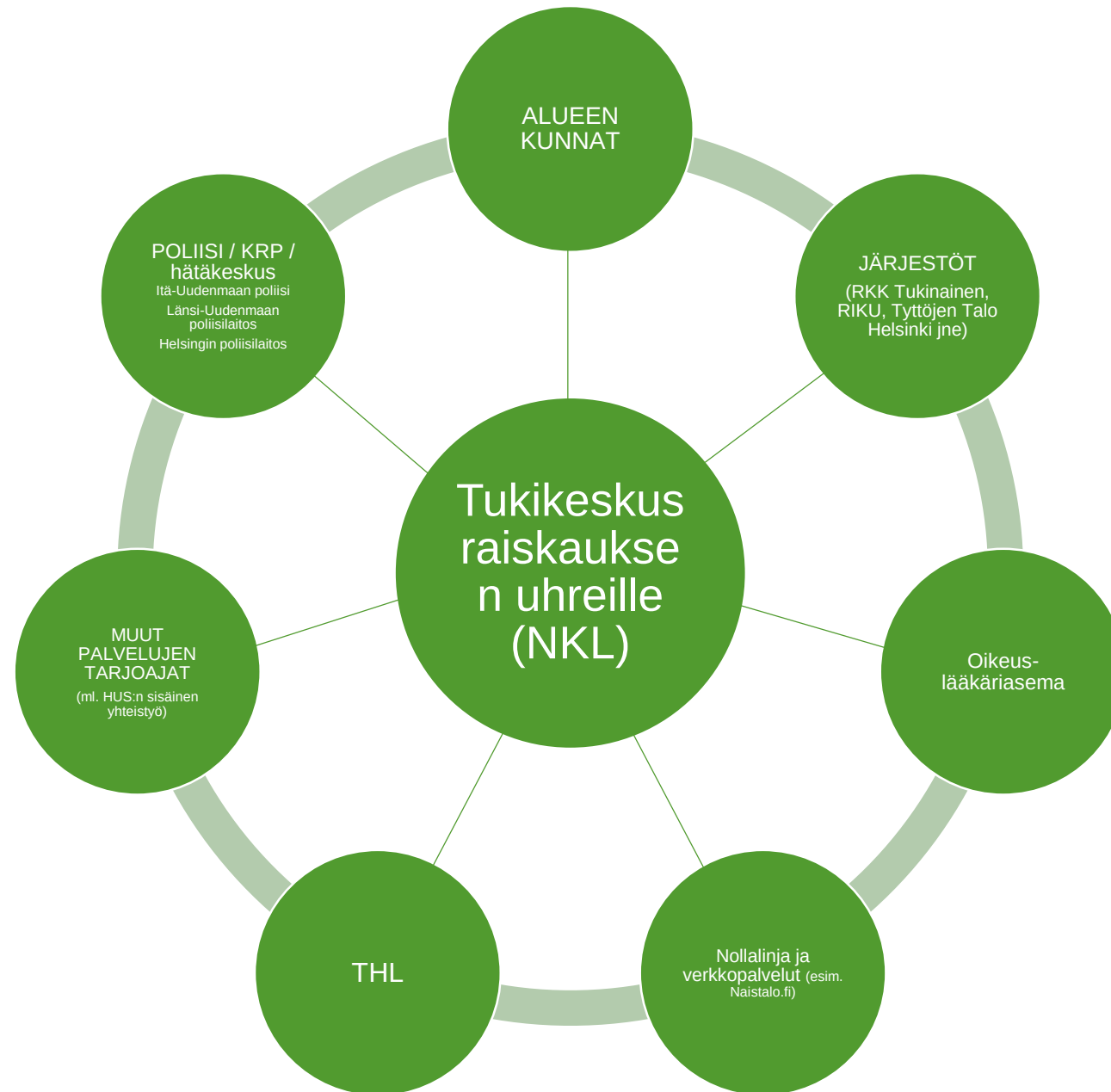
- astui Suomen osalta voimaan elokuussa 2015
- juridisesti velvoittava, laaja-alainen ihmisoikeussopimus, joka sisältää eri hallinnonaloille lukuisia velvoitteita naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemiseksi sekä uhrien tukemiseksi
- sopimus tunnistaa myös miehet uhreina
- artiklassa 25 säädetään seksuaaliväkivallan uhrien tukemisesta
 - ”uhreille perustetaan asianmukaisia, helposti saavutettavia tukikeskuksia, jotka voivat tarjota uhreille **lääketieteellistä ja oikeuslääketieteellistä tutkimusta, traumatukea ja neuvontaa**”

Taustaa – Uhridirektiivi

- Viranomaisten tulee entistä tehokkaammin ohjata rikoksen uhreja tukipalveluihin, joiden on tarjottava vähintään
 - oikeuksien käyttämisen kannalta olennaisia tietoja, neuvontaa ja tukea
 - tietoja olemassa olevista asiaan kuuluvista erityistukipalveluista,
 - emotionaalista ja psykologista tukea
 - toissijaisen ja toistuvan uhriksi joutumisen välttämiseksi neuvontaa
- **Uhrilla on oltava mahdollisuus käyttää tukipalveluja riippumatta siitä, tekeekö hän rikosilmoitusta**

...lisäksi

- Seksuaaliväkivallan uhrien palvelujen kehittäminen tavoitteena esim. Hallituksen tasa-arvo-ohjelmassa (2016-2019)
- Suomi on saanut useita huomautuksia kansainvälisiltä ihmisoikeuksien valvontaelimiltä naisiin kohdistuvan väkivallan yleisyydestä ja palvelujen puutteesta
 - Esim. CEDAW-komitea uusi huomautuksen liittyen raiskauksen uhrien palveluihin (9/2016)
 - Tukikeskuksia seksuaaliväkivallan uhreille on jo useissa Euroopan maissa ja kaikissa muissa Pohjoismaissa

- Velvoite Seri-tukikeskuskehittämiselle on kirjattu Istanbulin sopimuksen 25 artiklaan:
- ”Osapuolet toteuttavat tarvittavat lainsäädäntö- tai muut toimet säätääkseen, että raiskauksen tai muun seksuaalisen väkivallan uhreja varten perustetaan riittävästi asianmukaisia, helposti saavutettavia tukikeskuksia,
- jotka voivat tarjota uhreille lääketieteellistä ja oikeuslääketieteellistä tutkimusta, traumatukea ja neuvontaa.”
- Linkki valtioneuvoston asetukseen: <https://www.finlex.fi/fi/sopimukset/sopsteksti/2015/20150053#idp446191424>
- Istanbulin sopimuksen toimeenpanosuunnitelmaan (vuosille 2018- 2021)
- (http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/160401/16_2017_Istanbulin%20sopimuksen%20tps%202018-21_suomi.pdf)
- Grevio-raportti 2019: <https://www.coe.int/en/web/istanbul-convention/-/grevio-publishes-its-first-baseline-evaluation-report-on-finland>

Tilannekatsaus Seri-tukikeskuskehittämiseen Suomessa 10/2019

- Tilannekatsaus Seri-tukikeskuskehittämiseen Suomessa 10/2019

https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/tyon_tueksi/vakivallan-ehkaisy/seksuaalivakivalta/seri-seksuaalivakivallan-uhrin-tukikeskukset

- Helsingin (HUS) Seri-tukikeskus avattiin 5/2017. <http://www.hus.fi/sairaanhoito/sairaalat/naistenklinikka/poliklinikat/seri-tukikeskus/Sivut/default.aspx>
- Turun (TYKS) Seri-tukikeskus avattiin 6.5.2019. <http://www.vsshp.fi/fi/toimipaikat/tyks/to7/Seri-tukikeskus/Sivut/default.aspx>
- Tampereen (TAYS) Seri-tukikeskus avattiin 10.6.2019. Ei vielä verkkosivuja.
- Kuopion (KYS) Seri-akuuttikeskus avattiin 7.10.2019. Ei vielä verkkosivuja.
- Oulussa (OYS) Seri tukikeskuksen kehittämistyö on aloitettu ja tukikeskus avataan 3.2.2020

- Hoitoketju seksuaalisuutta loukkaavaa väkivaltaa kokeneen auttamiseksi: <http://www.julkari.fi/handle/10024/130504>
- HUS malli Seksuaaliväkivallan uhrin hoitoketjusta: <http://www.julkari.fi/handle/10024/137274>
- Terveyskylä/ Naistalo sivut asiakastyön tueksi: <https://www.terveyskyla.fi/naistalo/seksuaaliterveys/seksuaaliv%C3%A4kivalta>
- Raiskauksen uhrien palvelujen kehittäminen, Tiedä ja toimi- kortti: <http://www.julkari.fi/handle/10024/131125>
- Tutkimuksesta tiiviisti, Lasten ja nuorten kokema seksuaalinen häirintä ja väkivalta :
Kouluterveyskyselyn 2017 tuloksia <http://www.julkari.fi/handle/10024/136131>
- Lasten, nuorten ja aikuisten kokemuksia väkivallasta,
Työpaperi http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/137106/URN_ISBN_978-952-343-160-7.pdf
- Tilastokeskus: lapsiin kohdistuva seksuaaliväkivalta:
<http://www.stat.fi/tietotrendit/artikkelit/2019/lapsiin-kohdistuneiden-seksuaalirikosten-ilmoitukset-kasvussa-uhrikokemukset-eivat/>
- Lapsiin ja nuoriin kohdistuvien väkivaltaepäilyiden tutkiminen lapsen edun mukaisesti: selvitys poliisin ja perhekeskustoiminnan näkökulmasta,
Työpaperi: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-343-361-8>
- FGM sivut: <https://thl.fi/fi/web/maahanmuutto-ja-kulttuurinen-moninaisuus/maahanmuutto-ja-hyvinvointi/maahanmuuttajien-seksuaali-ja-lisaantymisterveys/tyttojen-ja-naisten-sukuelinten-silpomisen-estaminen?&print=true>

Materiaaleja asiakkaille

- https://tyttojentalo.fi/site/assets/files/1063/seksuaali_esite_nuorille_2017.pdf
https://otava-hanke.fi/site/assets/files/1024/seksuaalivakivalta_esite_vanhemmille_2017.pdf
https://otava-hanke.fi/site/assets/files/1024/opaskirja_cmyk.pdf
- <https://www.riku.fi/fi/oppaat+ja+ohjeet/ohjeet+raiskauksen+uhrille/>
https://www.tukinainen.fi/wp-content/uploads/2017/05/esite_a5_www.pdf
- **Koulutus:** Luo luottamusta - puutu väkivaltaan: <https://verkkokoulut.thl.fi/web/puutu-vakivaltaan>

Barnahus

- Hankkeen sivut. <https://thl.fi/en/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/barnahus-hanke>
- <https://docplayer.fi/106648368-Barnahus-laatusstandardit.html>

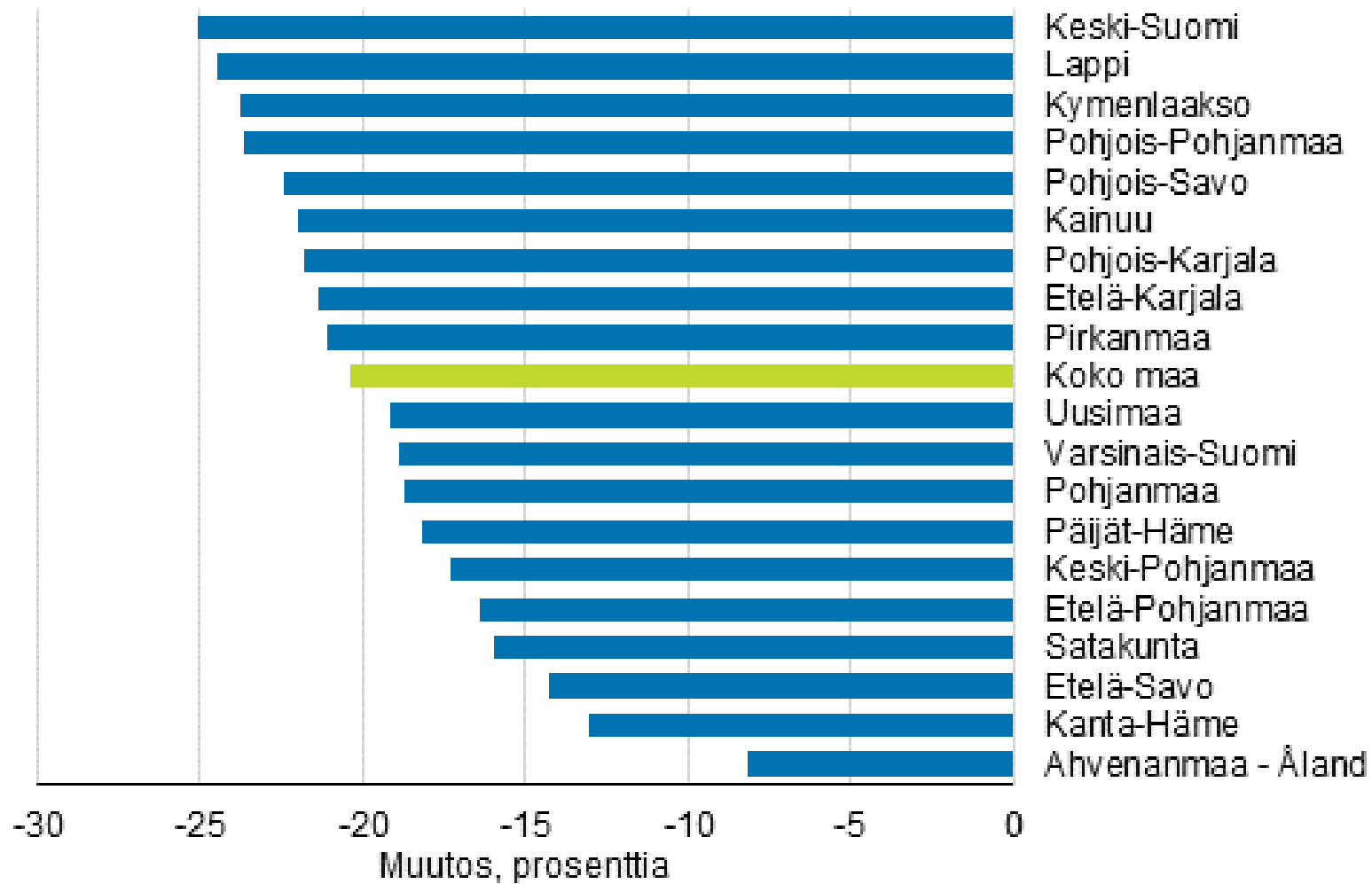

”Tilastokeskuksen mukaan kokonaishedelmällisyysluku on pienentynyt kaikissa naisten koulutusryhmissä vuoden 2010 jälkeen, jolloin nykyinen syntyvyyden väheneminen alkoi.”

Raskaukset, synnytykset, seksitaudit

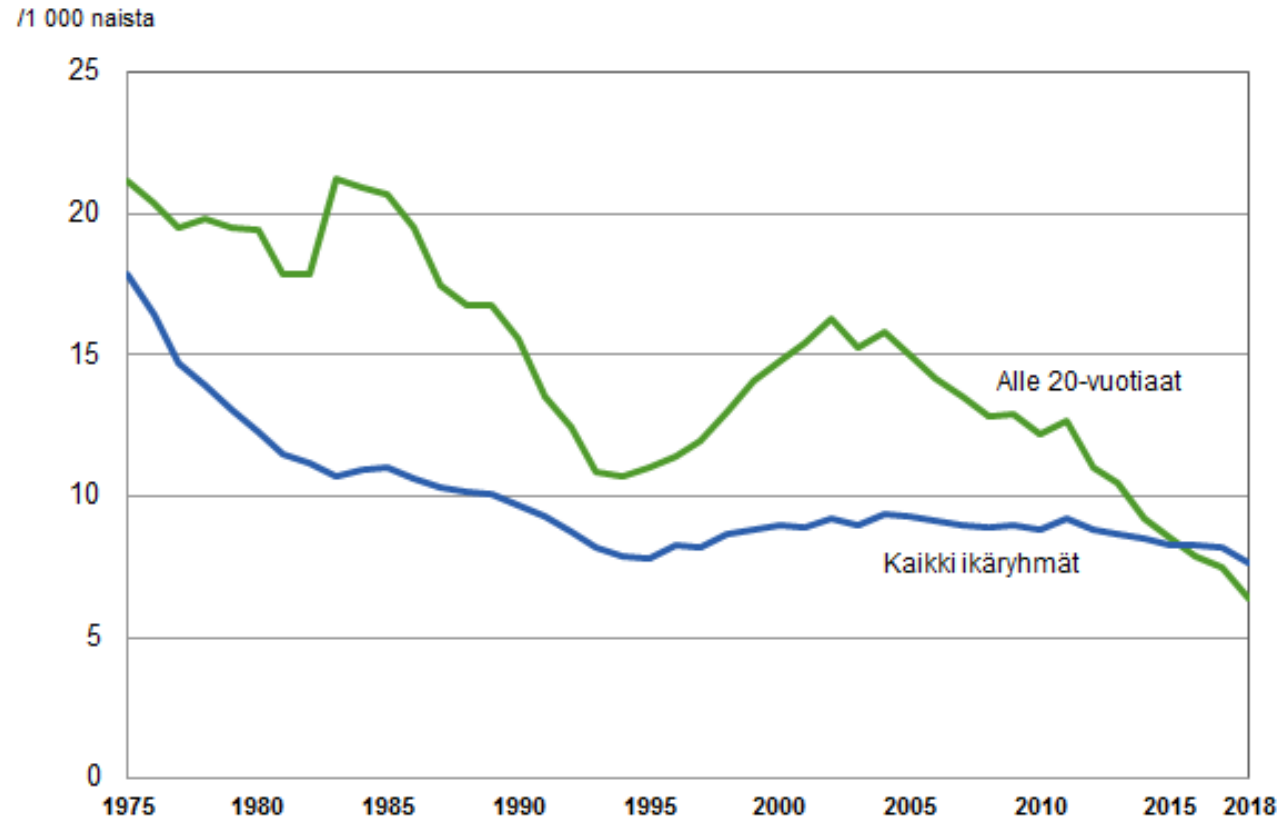
Syntyvyys

Raskaudenkeskeytykset

<https://thl.fi/fi/tilastot-ja-data/tilastot-aiheittain/seksuaali-ja-lisaantymisterveys/raskaudenkeskeytykset/raskaudenkeskeytykset>
<https://www.slideshare.net/THLfi/raskaudenkeskeytykset-2018>

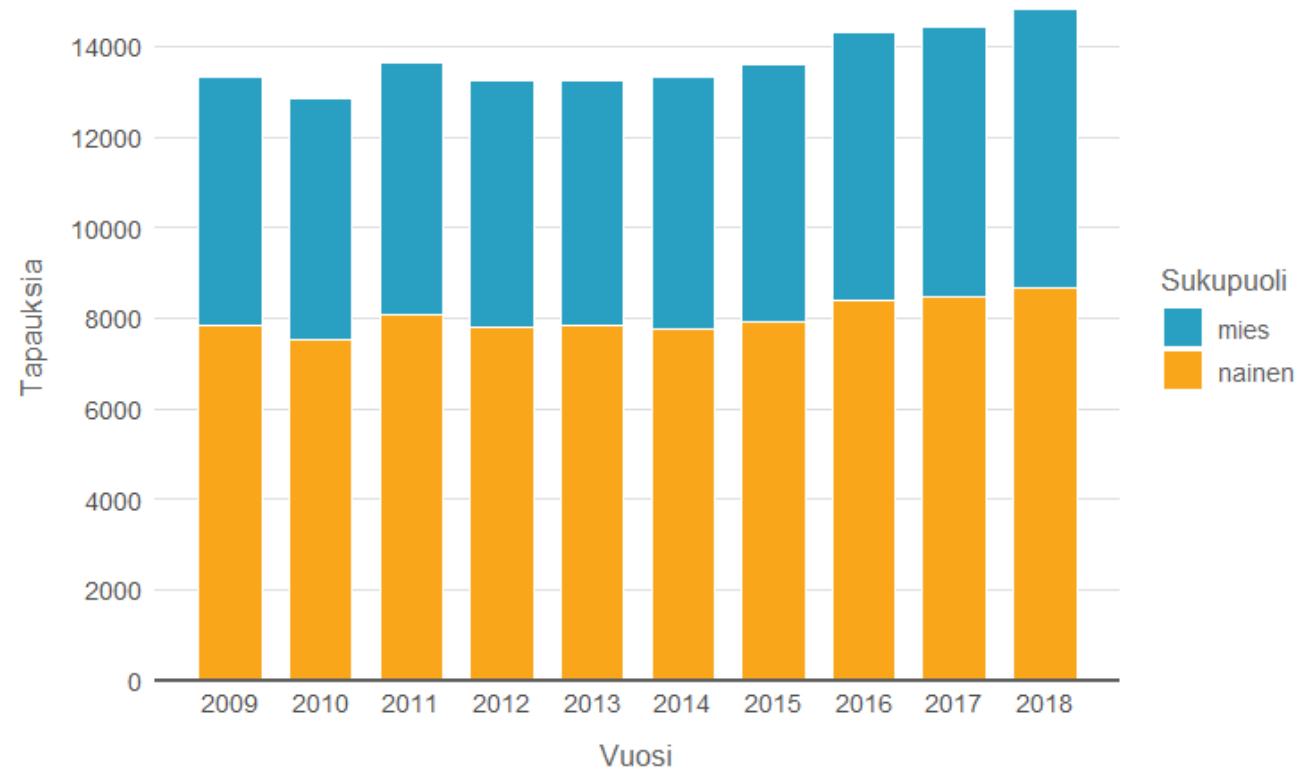
Raskaudenkeskeytykset tuhatta vastaavanikäistä naista kohti 1975–2018

Klamydiatartunnat

<https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit/seuranta-ja-epidemiatautirekisteri/tartuntataudit-suomessa-vuosiraportit/tautien-esiintyvyys/klamydian-esiintyvyys>

Klamydiatapaukset vuosittain sukupuolen mukaan 2009-2018

Lähde: Tartuntatautirekisteri, THL 2019

”

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus

- Tasa-arvobarometri
<http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/160920>
- Suomen kehitys EI GE:n tasa-arvoindeksissä kuvana verrattuna EU-keskitasoon. Suomen pisteet ovat matalat etenkin koulutuksen segregaaation osalta ja tippuneet etenkin ajankäytön ja vallan mittareilla.
<https://eige.europa.eu/publications/gender-equality-index-2019-work-life-balance>
- Toimeentulokokemukset ja hyvinvoinnin erot alakoululaisten perheissä : Tuloksia Kouluterveyskyselyn 2017 vanhempien aineistosta
http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/138688/URN_ISBN_978-952-343-365-6.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Kiitos mielenkiinnosta

